

33. МІЖНАРОДНІ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

О.О. Сопіженко

Національний університет харчових технологій

Прагнення країною досягнути сталого економічного зростання обумовлено викликами сучасного економічного розвитку. Кількісне зростання валового внутрішнього продукту слабо відображає якісну компоненту розвитку економіки країни. Саме тому у міжнародній практиці широко використовуються ряд методик оцінки ефективності та якісних перетворень в економіці країни, визначення її місця на світовій арені.

Так, оцінка якості і ефективності державного управління здійснюється групою Всесвітнього банку у 212 країнах. Індикатори державного управління визначаються на основі зведення інформації від дослідницьких організацій, державних інститутів і ділових кіл на основі таких критеріїв, як: верховенство права, контроль корупції, якість регуляторної політики, ефективність уряду, політична стабільність тощо. Названі індикатори не являються зведеною характеристикою, оскільки за кожним названим показником складається рейтинг окремої країни.

Поширення в країні сучасних ліберальних принципів відображає індекс економічної свободи. Останній передбачає оцінку країн за 10 категоріями економічної свободи, такими як: регуляторна політика і торгова політика, фіскальна, монетарна, інвестиційна і фінансова політика, права власності і поширення корупції, а також втручання держави. Зазначений індекс коливається в діапазоні від 0 % до 100 %, який згруповано у п'ять категорій. До «вільних» країн відносяться країни з індексом економічної свободи від 80 % до 100 %, до «в основному, вільних» — від 70 % до 79,9 %, до «відносно вільних» — від 60 % до 69,9 %, до «в основному, невольних» — від 50 % до 59,9 % та до «депресивних» з індексом, що знахо-

диться в межах від 0 % до 49,9 %. Однак складність врахування соціальних, культурних і політичних особливостей країн світу, їх стадій розвитку і актуальності для них ліберальних форм посилює необ'єктивність такої методології.

Згідно з дослідженням «The Heritage Foundation», у 2012 році Україна посіла 163 місце (за 100-бальною системою — 46,1 бали) з 179 в міжнародному рейтингу економічних свобод, опинившись в групі країн з «невільною» економікою, в 2011 році Україна займала 164 місце, у 2010-му році — 162 місце.

Крім того, якісне економічне зростання ілюструється щорічним рейтингом конкурентоспроможності країн Міжнародного інституту розвитку управління. Цей рейтинг включає оцінку за 79 критеріями рівня розвитку економіки (макроекономічна ситуація, торгова політика, інвестиційна політика, політика в сфері зайнятості і цінова політика); за 72 критеріями — ефективність державної політики (вплив урядових рішень на фінансовий сектор, фіскальну політику, розвиток інституцій, законодавство, яке регулює підприємницьку діяльність); за 71 критерієм ефективність бізнесу, ринку праці і менеджменту; за 101 критерієм рівень розвитку інфраструктури, технологічного розвитку, науки і освіти, охорони здоров'я та охорони довкілля.

Індикаторами, за якими визначається індекс глобальної конкурентоспроможності Всесвітнім економічним форумом є: якість інституцій, розвиненість інфраструктури, макроекономічна нестабільність, ефективність ринку товарів і послуг, ринку праці, конкурентоспроможність фірм, інноваційний потенціал тощо. У 2012 році Україна посіла 73-є місце в підсумковому рейтингу конкурентоспроможності 144 країн, оприлюдненому Всесвітнім економічним форумом, і порівняно з попереднім роком піднялася на дев'ять позицій. За такими показниками, як інфраструктура, Україна посідає 65 місце, макроекономічне середовище — 90, охорона здоров'я та початкова освіта — 62, вища освіта та професійна підготовка — 47, ефективність ринку товарів — 117, ефективність ринку праці — 62, розвиток фінансового ринку — 114, розвиток технологій — 81, рівень інновацій — 71.

Як підсумок, варто зазначити, що місце країни в будь-якому рейтингу відображає рівень її розвиненості, відповідності економіки міжнародним стандартам та є значним стимулом для забезпечення якісного економічного зростання.

Науковий керівник: Т.В. Швед.